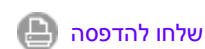

האיש שהעז לסרב פקודה לאדולף היטלר

שלחו להדפסה

משתמט

הוא היה סרבן מצפון ואחד מ-30 אלף חיילים גרמנים שערקו במהלך מלחה"ע השנייה. בנס ניצל מעונש מוות אבל אחרי המלחמה הואשם בבגידה. כשהתאושש פעל להנצחת סרבני הוורמאכט, שרישומם הפלילי נמחק רק לפני עשור. בריאיון מיוחד הוא מבקש שסיפורו יגיע לציבור הישראלי נועם תירוש

לודוויג באומן (90), הוא אחד מ-30 אלף חיילי הוורמאכט (הצבא הגרמני) שערקו במהלך המלחמה. 20 אלף מבין העריקים הללו נתפסו והוצאו להורג. השאר מצאו עצמם במחנות ריכוז שונים וניצלו בנס. באומן הוא האחרון שנתר לספר על כך.

- [ניצולת השואה נזכרת ברגע בו החליטה לחיות](#)
- [הצטרפו ל"דיעות תל אביב" בפייסבוק](#)

הוא גויס לצבא הגרמני ב-1941, זמן לא רב לפני שהמטוטלת ההיסטורית החלה להתהפך והתנופה הצבאית הגרמנית נבלמה. אצל באומן זרעי הספקנות הפכו לניצני פעולה. "מההתחלה הבנתי שאני לא יכול להיות חייל בצבא של אדולף היטלר", הוא אומר. "לא רציתי להשתתף בכיבוש המתמשך של ארצות אירופה ובאופן כללי לא רציתי להיות חייל. שנאתי את זה כל חייל".

שנה לאחר גיוסו הוא החליט, יחד עם חבר בשם קורט אולדנברג, לערוק משורות הצבא הגרמני ולברוח מהחזית. באומן, שהיה מוצב באותה עת בבסיס גרמני בבורדו, נעזר במחתרת הצרפתית, השיג לעצמו ולחברו בגדים אזרחיים, גנב נשק ממחסן התחמושת הבסיסי והמתין להגעתו של רכב מילוט בצידו השני של הגבול שחצה את צרפת בין החלק הכבוש לבין השטח שבשליטת משטר וישי.

במהלך הניסיון לחצות את הגבול נתפסו השניים על ידי חיילים גרמנים והוחזרו מיד, הפעם כאסירים, למחנה בבורדו. בבית דין צבאי באותו הבסיס נשפט באומן והואשם בבגידה ובתמיכה באויב בשעת מלחמה. גזר הדין היה צפוי: מוות.

לודוויג באומן. הוקע כבוגד גם אחרי המלחמה צילום: מרטין תיאם

לחצו כאן להגדיל הטקסט

היטלר במצעד צבאי. באומן לא הסכים למדיניותו (צילום: איי פי)

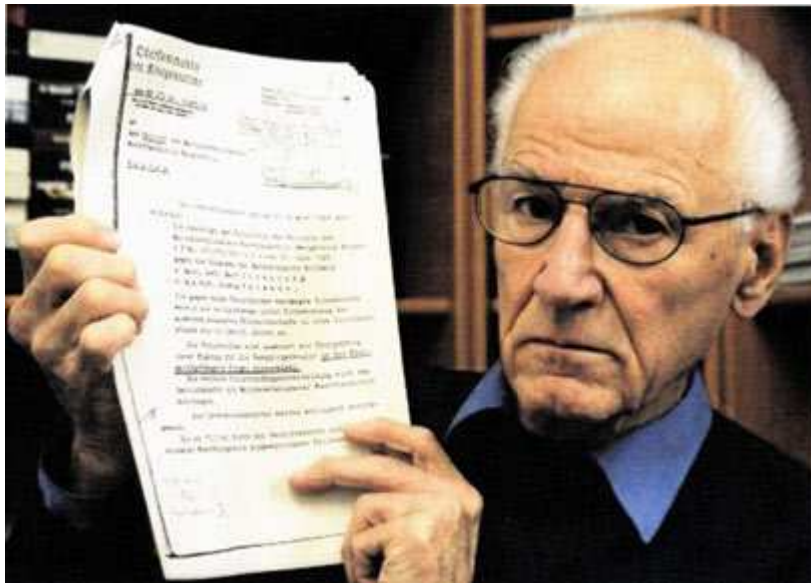
"אני לא הסכמתי מהרגע הראשון לשאיפה של היטלר להגדיל את 'מרחב המחיה' של העם הגרמני", הוא מסביר. "אני זוכר היטב את התקופה בבית הספר שבה היו מלמדים אותנו שהגרמנים הם בני הגזע העליון ושיש גזעים נחותים מאיתנו שאינם ראויים להמשיך להתקיים. היה לי ברור שאת החלוקה ההיררכית בין הגזעים השונים אני לא מקבל. הבנתי שיש משהו שגוי בתפיסת העולם הזו".

באומן עצמו אינו מסתיר את העובדה שניסה בעיקר להציל את חייו: "באותה תקופה ראינו אני וחבריי את תמונותיהם של מיליוני חיילים גרמנים קופאים למוות בחורף הרוסי המפורסם. לא הסכמתי לקבל את העתיד שציפה לנו".

כמעט בדרך נס הומר עונשו של באומן ממוות במחנה הצבאי בטולוז למאסר של 12 שנה. אביו, איש עסקים מכובד, השתמש בקשריו בצמרת הממשל הנאצי והצליח להציל את בנו ממוות.

בסוף חודש אפריל 1945 הגיעו חיילי הצבא האדום לטורגאו ושחררו את המחנה ואת מאות האסירים שהיו כלואים בו. באומן זוכר היטב את 9 במאי אותה שנה, אז הפך רשמית לאדם חופשי. רבים מקרב אותם עצירים היו שבויי מלחמה סובייטים שחזרו כגיבורים לארצם. העצירים הגרמנים, לעומת זאת, חזרו אמנם למולדתם אך לאווירה ציבורית שונה בתכלית.

"כשחזרתי הביתה והתחלתי לדבר בפומבי על החוויות שלי מהמלחמה, נתקלתי בחבורה של צעירים שהרביצו לי ברחוב וקראו לי 'בוגד'. כשהלכתי להתלונן נגדם במשטרה הגרמנית הוכיחי גם כן. אלה היו אותם נאצים שמצאו לעצמם תפקידים מנהליים גם לאחר המלחמה".

רק לפני עשור נמחק הרישום הפלילי. באומן (צילום: מרטין תיאם)

בנוסף לדעת הקהל, שנטתה ברובה המוחלט נגד העריקים וסרבני המצפון מגרמניה, גם המערכת המשפטית הפוליטית כולה התגייסה נגדם. התיק האישי של אותם עריקים לא נוקה גם בתום המלחמה וכתבי האישום נגד באומן ורבים אחרים נותרו תקפים. "אבי נפטר משברון לב. הוא לא יכול היה לשאת יותר את מה שעברתי. כשהוא נפטר, לקחתי את כספו והוצאתי את כולו על אלכוהול".

כשהכסף נגמר עבר באומן להתגורר בברמן, שם הכיר את אשתו ב-1949. הוא המשיך לשתות באינטנסיביות והתעסק בעיקר בגידול ילדיו. את לידת הבן השישי אשתו של באומן לא שרדה והוא נותר לבד. אלכוהוליסט, מנודה, עני ואב לשישה ילדים.

"כשאשתי נפטרה הבנתי שאני חייב להתעורר", הוא אומר. "הפסקתי לשתות והתחלתי לגדל את הילדים שלי. במקביל, התחלתי להיות מעורב פוליטית. הצטרפתי לתנועת השלום הגרמנית ולמה שלימים כונה 'תנועת העולם האחד'. בתנועה זו עסקנו בעיקר בניסיון למנוע מלחמה עולמית נוספת. כפעיל פוליטי התחלתי לפעול באותה תקופה למען סרבני המצפון ממלחמת העולם השנייה. עיקר המאבק שלנו התמקד בניסיון להקים אתרי הנצחה וזיכרון עבור אלה שסירבו להשתתף במלחמה".

חילופי הדורות והמהפכה התרבותית של שנות ה-60 הובילו לשינוי מהותי ביחסה של גרמניה אל מתנגדי המשטר הנאצי, ובעקבות מאבקו של באומן אף הוקמה ב-1986 האנדרטה הראשונה לזכרם של "סרבני המלחמה". אולם המאבק המשפטי של באומן וחבריו לא תם. הרישום הפלילי שלהם נותר על כנו ולא בוטל.

"ב-1999 הקמנו את האגודה למען נפגעי מערכת השפיטה הצבאית הנאצית ודרשנו שיטהרו את שמנו באופן מוחלט ופומבי. כשלוש שנים לאחר מכן הכיר בנו הפרלמנט הגרמני באופן רשמי וביטל את ההאשמות הפליליות נגדנו".

לבאומן חשוב שסיפורו יתפרסם גם בישראל. "בארצות הברית ובבריטניה הסיפור שלנו התפרסם בהרחבה. אפילו גופי תקשורת יהודיים במקומות אלה סיקרו את המאבק שלנו להכרה. אבל בישראל לא שמעו עלינו. אני מאמין שצריך לזכור את כל קורבנות התקופה בלי להמעיט מייחודיותה של שואת היהודים", הוא מסכם.

בנוסף לסוגיית זיכרון השואה, באומן הנמרץ אינו מסתיר את דעותיו בנוגע למציאות הפוליטית בישראל. "אני יכול להבין את ישראל בסך הכול", הוא מהרהר. "במהלך כל ההיסטוריה היהודים נרדפו, וזה מוביל לדפוס מחשבה המקדש את הכוח ואת התפיסה שלפיה 'אנחנו חייבים להיות חזקים'. אבל דווקא בגלל ההיסטוריה שלי וההיסטוריה של יהודי אירופה, אני מתקשה להבין כיצד אותם אנשים שסבלו במהלך השואה, משתמשים באגרסיביות כזו על מנת לכבוש שטחים ומעצימים כל הזמן את הצבא שלהם".

• הריאיון המלא בגיליון סוף השבוע של "ידיעות תל אביב"

[חזרה](#)